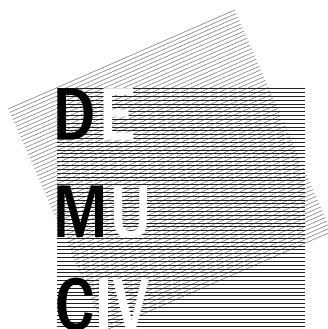

ΗΜΕΡΙΔΑ DEMUCIV: ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Μουσείο της Πόλης του Βόλου, 16 Μαΐου 2015

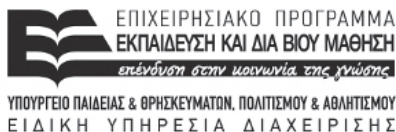
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ
ΕΤΕΡΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΗΝ ΗΛΩΤΟΜΟΝ ΔΙΑΡΧΑΙΩΤΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΩΝ ΤΑ ΤΗΛΩΚΑΝΗ ΤΗΣ ΕΠΙΘΗΜΟΝΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ
2011-2015

Ημερίδα ερευνητικού προγράμματος Θαλής- DEMUCIV/ Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) – Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οργάνωση: Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Επικοινωνίας & Οπτικοακουστικής Τεκμηρίωσης,
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Οργανωτική επιτροπή ημερίδας:

Σταύρος Αλιφραγκής, sa346@otenet.gr,
Γιώργος Παπακωνσταντίνου, gparakon@arch.uth.gr,
Χρύσα Παπασαράντου, chrisapapa40u@yahoo.gr,
Ιουλία Πεντάζου, pentazou@yahoo.com,
Ιφιγένεια Χαρατσή, ifigenia@uth.gr

ΗΜΕΡΙΔΑ DEMUCIV: ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Θέμα της ημερίδας αποτελεί η παρουσίαση της έρευνας που έχει εκπονηθεί από την ομάδα του Εργαστηρίου Περιβαλλοντικής Επικοινωνίας και Οπτικοακουστικής Τεκμηρίωσης (ΕΠΕΟΤ) στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Θαλής-Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας «De-MuCiv, Σχεδιάζοντας το Μουσείο της Πόλης του Βόλου: ιστορική έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων διαδραστικών περιβαλλόντων για τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης». Οι δύο κεντρικοί άξονες της έρευνας αφορούν στην ένταξη και χρήση νέων τεχνολογιών στη διαδικασία προσέγγισης, σχεδιασμού, απεικόνισης και διάχυσης της ιστορικής πληροφορίας στο μουσειακό περιβάλλον καθώς και στην ανάδειξη του πολιτιστικού περιεχομένου της πόλης του Βόλου.

Αντικείμενο της έρευνας αποτέλεσε η συγκρότηση ειδικών βάσεων δεδομένων που τροφοδοτούνται από ιστορικό και ανθρωπολογικό υλικό ποικίλου τύπου (κείμενα, εικόνες, κινούμενη εικόνα, ήχοι), η οργάνωση και η οπτικοποίηση της ροής της πληροφορίας, η δημιουργία σεναρίων οπτικοποίησης των διαφορετικών θεματικών του μουσείου, καθώς και ο σχεδιασμός και η υλοποίηση πρωτότυπων διαδραστικών εκθεμάτων που θα αναδεικνύουν ποικιλοτρόπως το περιεχόμενο των βάσεων και, κατά συνέπεια, τις κοινωνικές και πολιτιστικές δομές, την οικονομική δραστηριότητα και τις σχέσεις της πόλης με τον περιβάλλοντα χώρο. Βασική παράμετρος της σχεδιαστικής πρόθεσης υπήρξε και η ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του επισκέπτη ως χρήστη και ως φορέα εμπειριών.

Το πρόγραμμα της ημερίδας περιλαμβάνει την παρουσίαση των σχεδιαστικών αρχών και των διαδραστικών εφαρμογών που προτείνονται στο πλαίσιο του προγράμματος και σχετίζονται: Α/ με την καταγραφή και απόδοση/απεικόνιση του αστικού ηχοτοπίου της πόλης του Βόλου, και Β/ με τη δημιουργία πολυμεσικών διαδραστικών εφαρμογών με έμφαση στους διαισθητικούς τρόπους διάδρασης με τα ψηφιακά εκθέματα.

Σάββατο 16 Μαΐου 2015

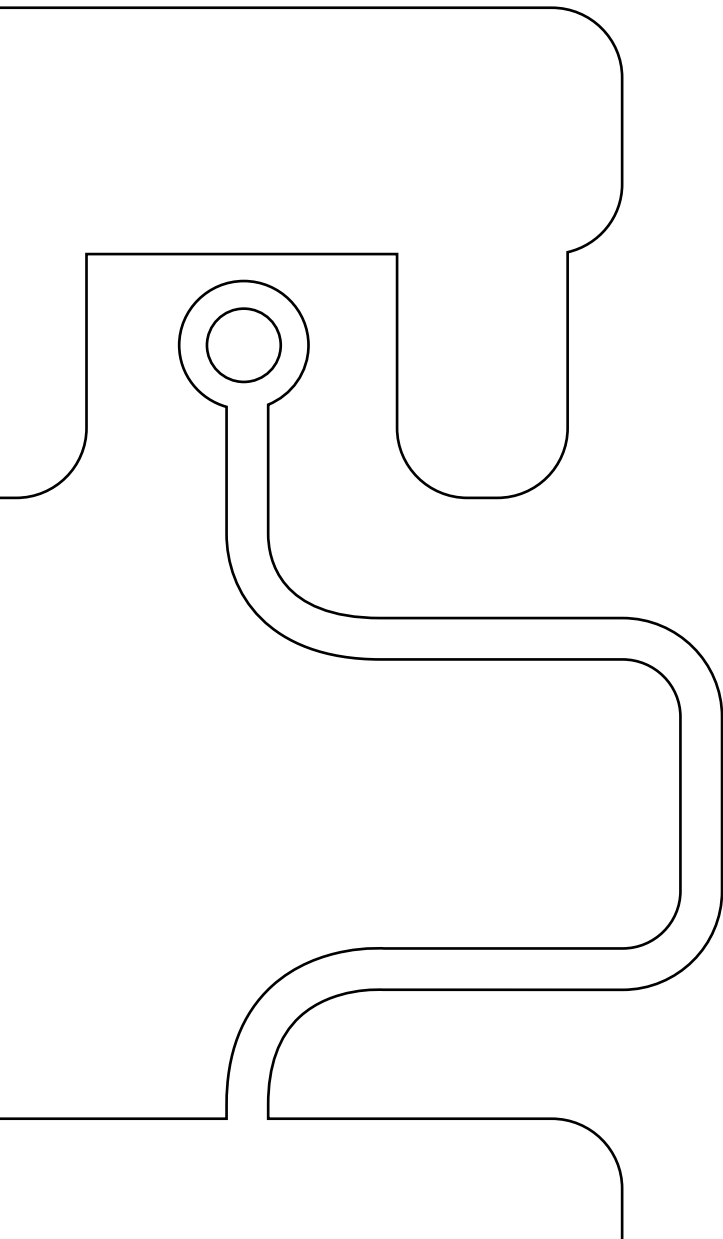
- 09:00-09:30 Εγγραφές
- 09:30-09:45 Καλωσόρισμα, Αίγλη Δημόγλου, Διεύθυνση Αρχείων, Μουσείων & Βιβλιοθηκών Δήμου Βόλου
- 09:45-10:00 Χαιρετισμός, Σπύρος Παπαδόπουλος, πρόεδρος TAM
- 10:00-11:30 **1η Συνεδρία:**
Συνάψεις
Συντονισμός: Βασίλης Μπουρδάκης
Συζητητές: Περασφόνη Μήλιου, Ειρήνη Μαυρομμάτη, Νίκος Μπουμπάρης
- 10:00-10:20 Αίγλη Δημόγλου
Μουσείο της Πόλης του Βόλου: Από το Σχεδιασμό στην Υλοποίηση
- 10:20-10:40 Ιωάννα Λαλιώτου
Σημειώσεις από το Πεδίο: Η Ιστορική Έρευνα σε Μουσειακό Πλαίσιο
- 10:40-11:00 Εύη Αθανασίου & Χάρης Χριστοδούλου
Παράλληλες Ιστορίες και Δικτυώσεις σε Μουσεία Πόλης
- 11:00-11:30 Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 11:30-13:00 **2η Συνεδρία:**
Αστικά Ηχοτοπία
Συντονισμός: Παναγιώτης Κανελλόπουλος
Συζητητές: Περασφόνη Μήλιου, Ειρήνη Μαυρομμάτη, Νίκος Μπουμπάρης
- 11:30-11:50 Δάφνη Τραγάκη & Γιώργος Παπακωνσταντίνου
Το Μουσείο εν Κινήσει: Αισθήσεις και Ιστορίες στην Πόλη
- 11:50-12:10 Σταύρος Αλιφραγκής
Αστικά Ηχοτοπία: Μία Ιστορική Διερεύνηση της Ηχητικής Ανακατασκευής του Αστικού Τοπίου
- 12:10-12:30 Μανώλης Μανουσάκης & Αγγελική Πούλου
Soundscapes Landscapes - Ένας Χάρτης Ρίζωμα
- 12:30-13:00 Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 13:00-14:00 Διάλειμμα– Ελαφρύ γεύμα

- 14:00-15:30 **3η Συνεδρία:**
Διαδραστικές Εφαρμογές I
 Συντονισμός: Σπύρος Παπαδόπουλος
 Συζητητές: Περσεφόνη Μήλιου, Ειρήνη Μαυρομμάτη, Νίκος Μπουμπάρης
- 14:00-14:20 Ιουλία Πεντάζου
 Τα Διαδραστικά Σενάρια για τα Ψηφιακά Εκθέματα του Μουσείου της Πόλης του Βόλου
- 14:20-14:40 Χρύσα Παπασαράντου, Βασίλης Μπουρδάκης & Γιώργος Καλαούζης
 Αναπαριστώντας το Ιστορικό Περιεχόμενο της Βάσης Δεδομένων σε Τρισδιάστατες Χωρο-χρονικές Δομές
- 14:40-15:00 Κινάν Ακάουι & Περσεφόνη Μήλιου
 Ένα Ηχητικό Στιγμιότυπο
- 15:00-15:30 Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 15:30-16:00 Διάλειμμα
- 16:00-17:30 **4η Συνεδρία:**
Διαδραστικές Εφαρμογές II
 Συντονισμός: Γιώργος Παπακωνσταντίνου
 Συζητητές: Περσεφόνη Μήλιου, Ειρήνη Μαυρομμάτη, Νίκος Μπουμπάρης
- 16:00-16:20 Παναγιώτης Κανελλόπουλος & Δάφνη Τραγάκη
 Ήχος – Μνήμη – Δημιουργικότητα: Σχεδιάζοντας Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες με Βάση τον Ήχο και τη Μουσική για το Μουσείο της Πόλης του Βόλου
- 16:20-16:40 Σπύρος Παπαδόπουλος, Γιώργος Λουκάκης, Γιώργος Καλαούζης & Αγγελική Μαλακασιώτη
 Περιβάλλοντα Ηλεκτρονικών Παιχνιδιών και Εκπαιδευτικές Εφαρμογές στην Αρχιτεκτονική
- 16:40-17:30 Ερωτήσεις - Συζήτηση - Απολογισμός Ημερίδας

ΗΜΕΡΙΔΑ DEMUCIV:
ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

**Αίγλη Δημόγλου,
Μουσείο της Πόλης του Βόλου: Από το Σχεδιασμό
στην Υλοποίηση**

Μετά από μια δεκαετία σχεδιασμών και ανασχεδιασμών, το Μουσείο της Πόλης του Βόλου άνοιξε για τους κατοίκους και τους επισκέπτες της πόλης. Η πρώτη μεγάλη περιοδική έκθεση με τίτλο «Βόλος – Νέα Ιωνία, τόσο μακριά τόσο κοντά» ξεκίνησε στις 22 Δεκεμβρίου 2014.

Στην ανακοίνωση θα συζητηθούν:

- η συμβολή του ΙΑΚΑ και του ΕΠΕΟΤ στην ωρίμανση του έργου του μουσείου
- η αξιοποίηση των παραδοτέων της ιστορικής και ανθρωπολογικής έρευνας, η οποία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του DEMUCIV, στις εκθέσεις του μουσείου
- οι σκέψεις για τη βιωσιμότητα του έργου προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός ανοιχτού μουσείου

**Ιωάννα Λαλιώτου,
Σημειώσεις από το Πεδίο: Η Ιστορική Έρευνα σε
Μουσειακό Πλαίσιο**

Η ανακοίνωση αφορά την παρουσίαση των δράσεων της ιστορικής έρευνας στο πλαίσιο του προγράμματος DEMUCIV. Θα δοθεί έμφαση στους αρχικούς στόχους του ερευνητικού σχεδιασμού, στην εμπειρία που αποκομίσαμε κατά την περίοδο της εκπόνησης της έρευνας και στην συνοπτική περιγραφή των αποτελεσμάτων της συνολικής διαδικασίας.

Εύη Αθανασίου & Χάρις Χριστοδούλου, Παράλληλες Ιστορίες και Δικτυώσεις σε Μουσεία Πόλης

Η εισήγηση παρουσιάζει την μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας που αφορά στον Βόλο στο Δίκτυο των Μεσογειακών πόλεων και την θεωρητική της τεκμηρίωση σε σχέση με τα μουσεία πόλης. Τα μουσεία της πόλης συχνά επιχειρούν να παρουσιάσουν μια ιστορία μοναδικότητας με στόχο να συνεισφέρουν στην δημιουργία μίας διακεκριμένης εικόνας της στον κόσμο και μιας ισχυρής ταυτότητας στους κατοίκους της πόλης. Οι πόλεις όμως, τόσο στην σύγχρονη συνθήκη της παγκοσμιοποίησης, όσο και στην ιστορία τους, δημιουργούσαν δίκτυα ανταλλαγής αγαθών, κεφαλαίου, πληροφορίας, και ιδεών, που είχαν συγκεκριμένα υλικά ίχνη στην εξέλιξη της κάθε πόλης στο χώρο. Επιπλέον, οι πόλεις εμφανίζουν κοινές πορείες στη χωρική τους εξέλιξη αλλά και στη ιστορία των σχεδιασμών που επιχειρούν να τη ρυθμίσουν. Η έρευνα μας για το Βόλο εδράζεται στην παραδοχή ότι η ανάδειξη των δικτυώσεων και των παράλληλων εξελίξεων μέσα από συγκριτικές και θεματικές χαρτογραφήσεις μπορεί να αποτελέσει ένα εποικοδομητικό μέσο διερεύνησης και αναπαράστασης της εξέλιξης του αστικού χώρου στο μουσείο πόλης.

2^η Συνεδρία:
"Αστικά Ηχοτοπία"

Δάφνη Τραγάκη & Γιώργος Παπακωνσταντίνου, Το Μουσείο εν Κινήσει: Αισθήσεις και Ιστορίες στην Πόλη

Η ανακοίνωση παρουσιάζει την εφαρμογή της εθνογραφικής μεθόδου της οπτικοακουστικής καταγραφής περιπάτων (sound/ videowalk) κατοίκων του Βόλου στα πλαίσια της έρευνας για

την ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών για τη δημιουργία του μουσείου της πόλης. Η μέθοδος πλαισιώνεται θεωρητικά από τους επιστημολογικούς προσανατολισμούς της ανθρωπολογίας των αισθήσεων και στοχεύει στη διαμεσολάβηση (mediation) της πολυαισθητηριακής εμπειρίας του αστικού χώρου μέσα από τις αφηγήσεις των κατοίκων στην πορεία διαδρομών. Στη διαδικασία αυτή η εν κινήσει παραγωγή του χώρου διαπλέκεται με την αφήγηση βιο-ιστοριών (life-stories) που επιτελούνται αυτοσχεδιαστικά, βήμα προς βήμα, και διαπλέκονται με την μεταβαλλόμενη ακουστική οικολογία της πόλης. Με αυτόν τον τρόπο, οι φιλικές καταγραφές των εν κινήσει αφηγήσεων διαμεσολαβούν την υποκειμενική, αισθητηριακή εμπειρία της πόλης αναδεικνύοντας, ταυτόχρονα, ρευστές και φαντασιακές χαρτογραφήσεις της πόλης και του εαυτού.

Σταύρος Αλιφραγκής, **Αστικά Ηχοτοπία: Μία Ιστορική Διερεύνηση της Ηχητικής Ανακατασκευής του Αστικού Τοπίου**

Η έρευνα στο πεδίο των ψηφιακών εργαλείων για τη δια-δραστική οθόνη αφορά τόσο στη διερεύνηση των χωρικών ποιτήτων του ψηφιακού καμβά όσο και στη μελέτη των ιδιοτήτων του ηχητικού τοπίου. Ειδικότερα, στις εφαρμογές που χρησιμοποιούν τον αστικό χώρο ως σημείο αναφοράς και πηγή έμπνευσης, τα ηχητικά τοπία συχνά προκύπτουν από τη δημιουργική διαπλοκή φυσικού ήχου (θόρυβοι της πόλης), μουσικών θεμάτων και αφήγησης, κατ' αντιστοιχία με την ποικιλία, την πολυπλοκότητα και τον ταυτοχρονισμό του σύγχρονου οικοσυστήματος της πόλης. Η ανακοίνωση εξετάζει κριτικά τις παραπάνω ποιότητες μέσα από ενδεικτικά παραδείγματα που και όχι μέσα από την εξαντλητική καταλογογράφηση τους. Η έρευνα ταξινομεί τα παραδείγματα σε τέσσερις γενικές και νοηματικά αλληλοτροφοδοτούμενες κατηγορίες: α. «Η Πόλη ως Αφήγηση», β. «Θόρυβος, Ήχος και Πόλη», γ. «Η Πόλη ως Μουσική» και δ. «Μουσική για την Κινηματογραφημένη Πόλη.» Κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες-ενότητες εστιάζει σε διαφορετικές χρήσεις του ηχοτοπίου της πόλης στη δια-δραστική οθόνη.

Μανώλης Μανουσάκης & Αγγελική Πούλου, **Soundscapes Landscapes - Ένας Χάρτης Ρίζωμα**

Το Soundscapes Landscapes καταγράφει τη γειτονιά του Νέου Κόσμου και την ανακατασκευάζει καλλιτεχνικά. Μέσα από το tablet ή το smart phone του επισκέπτη η γειτονιά γίνεται ψηφιακό urban installation, με καλλιτεχνικά έργα που χρησιμοποιούν το υλικό από την ψηφιακή χαρτογράφηση. Ο διαδραστικός ψηφιακός χάρτης προτείνει σημεία κατεύθυνσης χωρίς ιεραρχική λογική, αλλά το ένα σημείο συνδέεται κάπως, με κάποια ν σημεία.

Ο χάρτης ως βιωματική εμπειρία.

Η γειτονιά ως ψηφιακό urban installation.

3^η Συνεδρία:

"Διαδραστικές Εφαρμογές Ι"

Ιουλία Πεντάζου,

Τα Διαδραστικά Σενάρια για τα Ψηφιακά Εκθέματα του Μουσείου της Πόλης του Βόλου

Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστούν τα διαδραστικά σενάρια πάνω στα οποία θα στηριχθεί η ανάπτυξη τριών ψηφιακών εκθεμάτων για το Μουσείο της Πόλης του Βόλου. Μέσα από το διαδραστικό χρονολόγιο και το διαδραστικό χάρτη θα αναδειχθούν θεματικές που σχετίζονται με την ιστορία της πόλης, τις παράλληλες πολεοδομικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις με ένα μεσογειακό δίκτυο πόλεων, την αποτύπωση στο χώρο σημαντικών τοπόσημων της πόλης. Παράλληλα, αφηγήσεις ανθρώπων που έζησαν στην πόλη θα αποτελέσουν τον κορμό της παρουσίασης του ψηφιακού εκθέματος «Μίλησέ μου». Η ανακοίνωση θα εστιάσει στη διαδικασία του σχεδιασμού, παρουσιάζοντας τη συνολική πορεία της ερευνητικού προγράμματος από την κατασκευή βάσεων δεδομένων, έως την τροφοδότησή τους με περιεχόμενο και τη χρήση αυτού του περιεχομένου για τη δημιουργία των παραπάνω διαδραστικών σεναρίων.

Χρύσα Παπασαράντου, Βασίλης Μπουρδάκης &
Γιώργος Καλαούζης,
**Αναπαριστώντας το Ιστορικό Περιεχόμενο της Βάσης
Δεδομένων σε Τρισδιάστατες Χωρο-χρονικές Δομές**

Το πρόβλημα της δημιουργίας συστημάτων οπτικοποίησης πληροφορίας (information visualization systems) ικανών να συνδυάζουν πολλαπλά, και οριακά συμβατά, μη χωρικά ιστορικά στοιχεία/δεδομένα –όπως αυτά που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων του μουσείου πόλεως Βόλου – σε μία χωρική αναπαράσταση αποτελεί το αντικείμενο της συγκεκριμένης έρευνας. Στα πλαίσια αυτής της μελέτης αναπτύσσονται οι στρατηγικές που οδηγούν στο σχεδιασμό ενός μοντέλου το οποίο με κεντρικό άξονα τον χρόνο επιχειρεί να οργανώσει με εναλλακτικούς τρόπους το ιστορικό περιεχόμενο της βάσης δεδομένων, σε μία τρισδιάστατη διαδραστική δομή, η οποία διευκολύνει τη ‘διανομή’ και διάχυση της πληροφορίας σε πολυτροπικά (multimodal) και πολυχρηστικά (multi-user) διαδραστικά εκθέματα. Η διαδικασία αναπαράστασης και χαρτογράφησης που ακολουθείται, βασίζεται τόσο σε θεωρητικές αναλύσεις σχετικά με τους τρόπους οπτικοποίησης και αντίληψης της πληροφορίας (Card et al 1999, Ware, 2004), όσο και σε κριτήρια που αναπτύσσονται και αφορούν τη συνάφεια, τη διασύνδεση και το βαθμό σημαντικότητας κάθε εγγραφής σε σχέση με το ιστορικό περιεχόμενο.

Κινάν Ακάουι & Περσεφόνη Μήλιου,
Ένα Ηχητικό Στιγμιότυπο

Η ακοή είναι μία αίσθηση που επιδρά άμεσα στο συναισθηματικό υποσυνείδητο του ανθρώπου. Στις πόλεις, δραστηριοποιούνται μαζί άνθρωποι που παράγουν θόρυβο με κάθε τους βήμα, και μαζί με τα στοιχεία της φύσης συνθέτουν ηχοτοπία. Τα αστικά κέντρα και οι γειτονιές έχουν τον δικό τους, ιδιαίτερο ηχητικό χαρακτήρα, ο οποίος μας αποκαλύπτει στοιχεία για το περιβάλλον, τους κατοίκους, τον τρόπο, και την ποιότητα ζωής τους.

Προσπαθήσαμε να περιγράψουμε ηχητικά την σημερινή πόλη και την ευρύτερη περιοχή του Βόλου, και να παρουσιάσουμε την καταγραφή ώστε να μπορεί ο “επισκέπτης” να σχηματίσει μια

ηχητική “εικόνα” για την πόλη και τους κατοίκους της. Έμφαση δόθηκε στις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες, την ακουστική των χώρων, την μουσικότητα που μπορεί να προκύπτει από τα τοπία και τις δραστηριότητες.

4^η Συνεδρία:

“Διαδραστικές Εφαρμογές ΙΙ”

Παναγιώτης Κανελλόπουλος & Δάφνη Τραγάκη, Ήχος – Μνήμη – Δημιουργικότητα: Σχεδιάζοντας Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες με Βάση τον ήχο και τη Μουσική για το Μουσείο της Πόλης του Βόλου

Η εισήγηση αυτή εκτυλίσσεται σε τρεις σύντομες κινήσεις, εκ των οποίων οι δύο πρώτες θέτουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο τοποθετείται η τρίτη. Στην πρώτη ενότητα τίθεται το ζήτημα της σχέσης ήχου και μουσικής. Υιοθετώντας την μη-οικουμενική (non-universalist) θέση του Andy Hamilton (2007) για τη σχέση μουσικής, ηχητικής τέχνης, και ηχητικού σχεδιασμού, οδηγούμαστε στην αναζήτηση δυνατοτήτων δημιουργικής χρήσης του ήχου πέραν των ορίων αυτού που συνήθως αναγνωρίζουμε ως ‘μουσική’. Αυτό μας επιτρέπει να σκεφτούμε τον ρόλο του ήχου στο μουσείο στα πλαίσια μιας μουσειοπαιδαγωγικής και μουσικοπαιδαγωγικής πρόσέγγισης που ξεπερνά τα όρια των παραδοσιακών προσεγγίσεων - αυτό είναι το κεντρικό ζήτημα που πραγματεύεται το δεύτερο μέρος. Στο τρίτο μέρος αναπτύσσεται το βασικό σχέδιο των μουσικών-εκπαιδευτικών εφαρμογών που οδηγούν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ακουστικής ευαισθησίας, στοχεύουν στη βιωματική εξερεύνηση ήχων του ηχοτοπίου μέσα από εκπαιδευτικά παιχνίδια και επιτρέπουν στους νέους επισκέπτες του μουσείου την ανάπτυξη μιας διαφορετικής σχέσης με την ιστορία του αστικού χώρου και των ανθρώπων του μέσα από την ευφάνταστη χρήση του ήχου.

**Σπύρος Παπαδόπουλος, Γιώργος Λουκάκης, Γιώργος
Καλαούζης & Αγγελική Μαλακασιώτη,
Περιβάλλοντα Ηλεκτρονικών Παιχνιδιών και
Εκπαιδευτικές Εφαρμογές στην Αρχιτεκτονική**

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έχει επιτευχθεί σημαντική ανάπτυξη και έρευνα στον τομέα των ηλεκτρονικών παιχνιδιών, με αποτέλεσμα την ολοένα μεγαλύτερη αποδοχή τους από την επιστημονική κοινότητα ως πολύτιμων εργαλείων στο πλαίσιο της εκπαίδευσης.

Σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση των αρχιτεκτόνων και πολεοδόμων, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ολοκληρωμένα συστήματα αναπαράστασης του χώρου, ικανά να αλληλοεπιδρούν με τον χρήστη και να περιγράφουν μια νέα συνθήκη κατανόησης της πραγματικότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζεται μία σειρά εκπαιδευτικών πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΠΘ και οι οποίες αφορούν τόσο τους μηχανισμούς σχεδιασμού ψηφιακών περιβαλλόντων όσο και την παραγωγή ηλεκτρονικών παιχνιδιών. Οι πρακτικές αυτές συμβάλλουν στην κατανόηση και αντίληψη του χώρου με σύγχρονους όρους, ενώ παράλληλα συνδιαλέγονται με ποικίλα ζητήματα του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού καθώς και του σχεδιασμού της πόλης, όπως η πρόσληψη της πληροφορίας, η λήψη αποφάσεων, η διαμόρφωση της μεθοδολογίας, η ανάλυση της στρατηγικής, η οπτικοακουστική σύνθεση, η τακτική της διάδρασης και η οργάνωση της αφήγησης.

Συμμετέχοντες ημερίδας :

Εύη Αθανασίου, *Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολυτεχνική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, evieath@arch.auth.gr*

Η Ευαγγελία Αθανασίου είναι αρχιτέκτων μηχανικός (ΑΠΘ), συνέχισε τις σπουδές της στο Πανεπιστήμιο του York (MA) και το Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου (PhD). Εκπόνησε την διδακτορική της διατριβή στην θεματική περιοχή της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας των πόλεων. Έχει διδάξει στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης του ΑΠΘ. Από το 2009, είναι επίκουρη καθηγήτρια στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΑΠΘ.

Κινάν Ακάουι, *Σχεδιαστής Ήχου Μοντέρ, kenanakkawi@yahoo.com*

Ο Κινάν Ακάουι σπούδασε Ηλεκτρολόγος / Μηχανολόγος Μηχανικός στο πανεπιστήμιο Southampton στην Αγγλία. Από το 1994 ασχολήθηκε με τον χώρο του κινηματογράφου σε διάφορες ειδικότητες: οργάνωση παραγωγής, ηχοληψία, σκηνοθεσία, αλλά κυρίως ως μοντέρ και σχεδιαστής ήχου συμμετέχοντας σε πάνω από 40 ταινίες και ντοκιμαντέρ με συμμετοχές σε σημαντικά διεθνή φεστιβάλ.

Σταύρος Αλιφραγκής, *Αρχιτέκτων Μηχανικός, Μέλος ΣΕΠ Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, Ειδικός Επιστήμων Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων, sa346@otenet.gr*

Ο Σταύρος Αλιφραγκής είναι αρχιτέκτων μηχανικός. Έχει M.Phil. στο «Architecture and the Moving Image» (Αρχιτεκτονική, Cambridge) και Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στο «Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του Χώρου» (Αρχιτεκτονική, ΕΜΠ). Είναι διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Cambridge. Έχει διδάξει στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών, στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Αίγλη Δημόγλου, *Ιστορικός, Διεύθυνση Αρχείων, Μουσείων & Βιβλιοθηκών Δήμου Βόλου, aeglidimoglou@gmail.com*

Η Αίγλη Δημόγλου έχει ειδικευτεί στην αρχαιολογία, τη νεότερη και σύγχρονη ιστορία, και την οργάνωση αρχείων. Από το 1992 διευθύνει το Δημοτικό Κέντρο Ιστορίας και Τεκμηρίωσης Βόλου, το οποίο το 2011 μετεξελιχθηκε σε Διεύθυνση Αρχείων, Μουσείων και Βιβλιοθηκών. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν τη βιομηχανική αρχαιολογία, την ιστορία πόλεων, καθώς και θέματα οργάνωσης και τεκμηρίωσης της πληροφορίας.

Γιώργος Καλαούζης, *Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, gkala@uth.gr*

Ο Γιώργος Καλαούζης είναι διπλωματούχος μηχανικός της Σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Η/Υ του Α.Π.Θ. και κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στις «Σύγχρονες Μεθόδους Ανάλυσης & Σχεδιασμού στη Βιομηχανία» του τομέα Παραγωγής & Βιομηχανικής Διοίκησης του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας του ΠΘ. Είναι Μέλος ΕΔΙΠ του ΠΘ και συνεργάτης των εργαστηρίων ΕΠΕΟΤ και EscapeLab.

Παναγιώτης Α. Κανελλόπουλος, *Αναπληρωτής Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, pankanel@gmail.com*

Ο Παναγιώτης Α. Κανελλόπουλος διδάσκει Μουσική Παιδαγωγική στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Π.Τ.Π.Ε). Ερευνά τον αυτοσχεδιασμό και τη σύνθεση ως ασκήσεις ελευθερίας και παίζει μουσική με μικρούς και μεγάλους σε πολύ διαφορετικά πλαίσια, όσα του επιτρέπουν οι δυνατότητές του.

Ιωάννα Λαλιώτου, *Επίκουρη Καθηγήτρια Σύγχρονης Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ilaliotou@gmail.com*

Η Ιωάννα Λαλιώτου είναι επικ. Καθηγήτρια σύγχρονης ιστορίας στο τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Την ενδιαφέρουν η σύγχρονη πολιτισμική ιστορία και θεωρία, η ιστορία της μετανάστευσης και οι σύγχρονες μεταναστευτικές ιστορίες και η ιστορία της σύγχρονης ουτοπικής σκέψης.

Γιώργος Λουκάκης, *Μετα-διδασκτορικός Ερευνητής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, gloukak@gmail.com*

Ο Γιώργος Λουκάκης είναι μετα-διδασκτορικός ερευνητής στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Κατέχει διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ΠΘ και είναι προπτυχιακός φοιτητής του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Η/Υ ΠΘ. Ερευνητικά του ενδιαφέροντα αποτελούν οι ψηφιακές αναπαραστάσεις του τοπίου στα βιντεοπαιχνίδια, η ιστορία και ο σχεδιασμός βιντεοπαιχνιδιών.

Αγγελική Μαλακασιώτη, *Αρχιτέκτονας, Υποψήφια Διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, malakasioti@uth.gr*

Η Αγγελική Μαλακασιώτη είναι αρχιτέκτων μηχανικός του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με μεταπτυχιακές σπουδές στο τμήμα AVATAR της Bartlett School of Architecture, UCL του Λονδίνου. Είναι υποψήφια διδάκτορας του Τμήματος Αρχιτεκτόνων ΠΘ και η ερευνητική της δραστηριότητα σχετίζεται με την ψηφιακή εμπειρία, τις οπτικοακουστικές αναπαραστάσεις και τα βιντεοπαιχνίδια.

Μανώλης Μανουσάκης, μέλος της *Medea Electronique*, *manolismanou-sakis@me.com*

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε σύνθεση και σκηνοθεσία στο Columbia College Chicago στο Illinois. Μεταπτυχιακές σπουδές στις τέχνες και τεχνολογίες του Ήχου στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο – Τμήμα Μουσικών Σπουδών. Είναι υποψήφιος διδάκτορας στο Demontfort University, UK. Είναι ιδρυτικό μέλος των Medea Electronique. Δραστηριοποιείται ως συνθέτης από το 1998. Έχει συνθέσει περισσότερα από 50 έργα για μικρά μουσικά σύνολα, σόλο, έργα με ηλεκτρονικά, video και διαδραστικά ηλεκτρονικά μέσα. Παράλληλα έχει γράψει μουσική για θεατρικές παραστάσεις, ντοκιμαντέρ, τηλεοπτικές σειρές και χοροθέατρο.

Ειρήνη Μαυρομάτη, *Επίκουρη Καθηγήτρια, Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, mavrommati@eap.gr*

Η Ειρήνη Μαυρομάτη (PhD Σχεδίαση Διάδρασης, ΤΜΣΠΣ Πανεπιστήμιο Αιγαίου, MA Interactive Multimedia RCA, MA Graphics UCE), έχει εκτενή εμπειρία στην σχεδίαση διάδρασης, με ερευνητικό και καλλιτεχνικό έργο με έμφαση στα συστήματα διάχυτου υπολογισμού. Έχει εργαστεί ως υπεύθυνη έργων / σχεδιάστρια διάδρασης στην Philips Design και EAITY, και είναι επίκουρη καθηγήτρια στο ΕΑΠ.

Περσεφόνη Μήλιου, *Σχεδιαστής Ήχου, Σκηνοθέτης, persefomi@gmail.com*

Η Περσεφόνη Μήλιου έχει κάνει σπουδές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο Πειραιά, και κινηματογράφου, στο European Film College, στο Ebeloft της Δανίας. Από το 2003 ασχολείται επαγγελματικά με την σκηνοθεσία ντοκιμαντέρ και σχεδιασμό ήχου ταινιών μικρού και μεγάλου μήκους.

Νίκος Μπουμπάρης, *Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, nbubaris@cf.aegean.gr*

Ο Νίκος Μπουμπάρης είναι Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Τα επιστημονικά και ερευνητικά του ενδιαφέροντα κινούνται στα πεδία της πολιτισμικής θεωρίας και της θεωρίας των Μέσων με έμφαση στη θεωρία και τον σχεδιασμό του ήχου, στα πολυμέσα και τον σχεδιασμό διεπαφών χρήστη. Έχει παρουσιάσει συνθέσεις ηχοτοπίου, εγκαταστάσεις και ψηφιακά πολυμεσικά έργα σε πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκθέσεις και δράσεις.

Βασίλης Μπουρδάκης, Καθηγητής, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, vas@uth.gr

Αρχιτέκτονας ΕΜΠ, PhD University of Bath UK όπου εργάστηκε ως ερευνητής και δίδαξε ως το 1998. Από το 1999 εργάζεται στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Εργάζεται κυρίως ερευνητικά στο τομέα της Εικονικής Πραγματικότητας (Virtual Reality) και σε θέματα αλληλεπιδραστικών περιβαλλόντων ως μέσο επικοινωνίας αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, ως εργαλείο χωροταξικής και πολεοδομικής μελέτης αλλά και ως αυτόνομο περιβάλλον σχεδιασμού.

Σπύρος Παπαδόπουλος, Δρ. Αρχιτέκτονας, Καθηγητής, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, spap@uth.gr

Ο Σπύρος Παπαδόπουλος είναι αρχιτέκτονας και σκηνοθέτης, διδάκτωρ του Πολυτεχνείου της Μαδρίτης (ETSAM), Καθηγητής στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Η έρευνά του εστιάζεται στη διαθεματική σύνδεση της αρχιτεκτονικής με το πεδίο των εικαστικών τεχνών και τις τεχνολογίες των αναπαραστάσεων. Είναι συν-επιμελητής του περιοδικού Metalocus και διευθύνει το ερευνητικό εργαστήριο EscapeLab.

Γιώργος Παπακωνσταντίνου, Καθηγητής, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, gpapakon@arch.uth.gr

Αρχιτέκτονας και σκηνοθέτης ειδικευμένος στα ντοκυμαντέρ και τα πολυμέσα. Σπούδασε Αρχιτεκτονική στο ΕΜΠ. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Heriot-Watt (Εδιμβούργο), σπουδές Κινηματογράφου/Βίντεο/Κινούμενου σκίτσου στην Ecole Nationale Supérieure des Arts Decoratifs (Παρίσι) και σπουδές Διαδραστικών Πολυμέσων στο Πανεπιστήμιο PARIS VIII. Μεταπτυχιακό δίπλωμα D.E.A. στις Εικαστικές Τέχνες και την Τεχνολογία της Εικόνας, στο Πανεπιστήμιο PARIS VIII. Διδάκτωρ (Arts et Sciences de l'Art) του Πανεπιστημίου Paris I, Panthéon Sorbonne.

Χρύσα Παπασαράντου, Αρχιτέκτονας, Υποψήφια διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, chrisapapa40u@yahoo.gr

Η Χρύσα Παπασαράντου είναι αρχιτέκτων μηχανικός ΠΘ και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος της Bartlett School of Graduate Studies, UCL (MSc in Advanced Architectural Studies). Είναι υποψήφια διδάκτορας του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και η έρευνα της εστιάζει στην εύρεση εναλλακτικών τρόπων προσέγγισης, ανάλυσης και σχεδιασμού περιβαλλόντων υπό το πρίσμα της σωματικότητας.

Ιουλία Πεντάζου, *Ιστορικός, Υποψήφια διδάκτορας Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, pentazou@yahoo.com*

Η Ιουλία Πεντάζου είναι ιστορικός, με μεταπτυχιακές σπουδές στη Νεότερη Ελληνική ιστορία, και επιμελήτρια εκθέσεων. Ασχολείται επαγγελματικά με το σχεδιασμό διαδραστικών σεναρίων για πολιτισμικές και εκπαιδευτικές ψηφιακές εφαρμογές. Είναι υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Αγγελική Πούλου, *μέλος της Medea Electronique, roulou.angeliki@hotmail.fr*

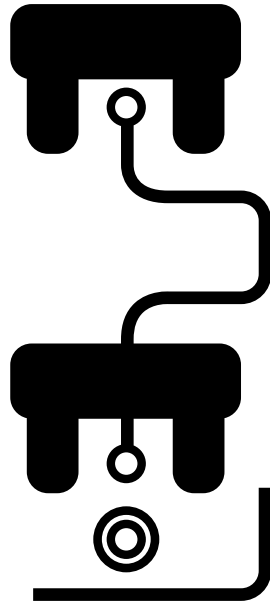
Γεννήθηκε το 1984. Μετά την απόκτηση του πτυχίου της στην Επικοινωνία και τα ΜΜΕ από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές σπουδές της στις θεατρικές σπουδές στο Παρίσι (Univesité de la Sorbonne Nouvelle-Paris 3). Η τρέχουσα έρευνά της ως υποψήφια διδάκτωρ (Univesité de la Sorbonne Nouvelle & Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ) σχετίζεται με τις νέες τεχνολογίες και το αρχαίο δράμα. Μέλος της Medea Electronique. Έχει συνεργαστεί ως δημοσιογράφος με εφημερίδες και περιοδικά, και στον τομέα της επικοινωνίας με ομάδες θεάτρου και χορού, φορείς και διοργανώσεις.

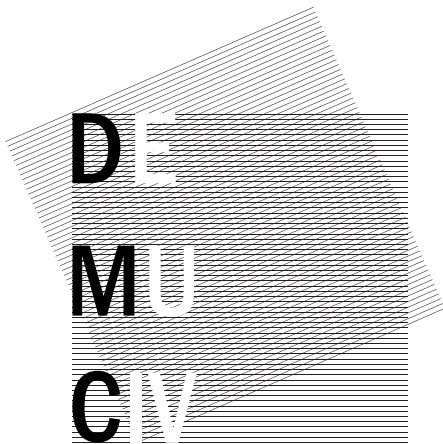
Δάφνη Τραγάκη, *Λέκτορας στην Ανθρωπολογία της Μουσικής, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογία και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, daphnetr@otenet.gr*

Η Δάφνη Τραγάκη είναι διδάκτορας του Goldsmiths Univ. of London και συγγραφέας του *Rebetiko Worlds. Ethnomusicology and Ethnography in the City* (Cambridge Scholars Publishing, 2007). Έχει επιμεληθεί τους συλλογικούς τόμους *Empire of Song. Europe and Nation in the Eurovision Song Contest* (Scarecrow Press, 2013) και *Made in Greece. Studies in Greek Popular Music* (Routledge, υπό έκδοση).

Χάρις Χριστοδούλου, *Λέκτορας, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολυτεχνική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, christodoulou@arch.auth.gr*

Η Χάρις Χριστοδούλου σπούδασε αρχιτεκτονική στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Α.Π.Θ. Ολοκλήρωσε μεταπτυχιακές σπουδές στον αστικό σχεδιασμό στο Joint Centre for Urban Design, Oxford Brookes University, στην Οξφόρδη. Έλαβε το τίτλο του Διδάκτορος του Τ.Α.Μ. Α.Π.Θ. μετά την υποστήριξη της διδακτορικής της διατριβής με θέμα: «Αστικοποίηση και Χώροι Κοινωνικού Αποκλεισμού: Εγκαταστάσεις Κατοίκησης στην Περιφέρεια της Θεσσαλονίκης, 1980-2000».

**ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ:**

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

2011-2015

Σχεδιασμός αφίσας και φυλλαδίου:
Αλέξης Ψυχούλης, εικαστικός, καθηγητής TAM